

ȘCOALA NOUĂ

Revista pedagogică a corpului didactic primar din jud. Bihor.
Organul oficial al Revizoratului școlar din ORADEA-MARE.

Insertiuni și reclame se publică după
tarif. Manuscrisele nu se înapoiază

Apare la 1 și 15 a lunii.

Sub conducerea unui
comitet de redacție.

Abonament:

Pe an Lei 80
Pe 1/2 an Lei 40
Redacția și Administrația la biroul
Revizoratului.

Moravuri păcătoase.

Am relevat în rândul trecut anumite simptome de tembelism și neglijență, care și-au făcut apariția în sânul dascălimii. Trebuie să mă opresc acum și să fixez un alt gen de moravuri bolnăvicioase, cari încep a se incuiba în rândurile — până ieri atât de sănătoase, — ale corpului nostru didactic. E vorba de un anume spirit deșănțat, care începe a se traduce în proceduri până acum neuzitate. E vorba de anumite metode nouă, la cari au început unii și alții să recurgă pentru a sfida ordonanțele și a zădărnici măsurile, cari nu le convin.

Călăușiți de normele aspre ale răspunderii, ce avem față de școală, ne trudim să săvârșim aici o modestă operă de consolidare culturală. Depunem siliții să normalizăm învățământul, să selecționăm valorile, să plasăm personalul în acord cu nevoile instrucției. Vrem să punem, mai presus de toate, nițică ordine și disciplină în școlile Bihorului, pentruca aceste ateliere de cultură să lucreze cu spor și să dea maximul de producție.

Ei bine, de o vreme încoace, ni-se pare, că anumite elemente și-au dat mâna și n'au alt scop, decât să ne împiedece de a ne face datoria. Zilnic trebuie să constat, cum marile interese ale statului sunt nesocotite, atunci când ele se ciocnesc de micile patimi și interese particulare. Măsuri categorice, luate de minister și dictate exclusiv de necesitățile actuale ale instrucției, sunt amenințate să fie contracarate și făcute iluzorii din momentul ce ele ating neplăcut pe cutare dascăliță, care nu-și ia meseria în serios sau pe cutare învățător, care nu e plasat la locul său. Ca prin farmec răsar un leghion de protectori, cari li iau apărarea și cer ca ordinul „nedrept” să fie revocat.

Să dau un exemplu. La școlile primare din localitate s'au prezentat, în toamna aceasta, cu câteva sute de copii mai puțini, decât anul trecut. Cauzele sunt multiple. Amintesc numai două: prima, anii de război, când numărul nașterilor a scăzut simțitor, a doua propaganda înversunată, făcută de confesiunile

minoritare împotriva școlilor de stat. Propaganda deocamdată a prins, din motive pe cari nu e locul aici să le arat. Și cum să nu prindă, când în Oradia se găsesec încă familii românești, care-și trimit copii la școala ungurească! La mânăstirea maicelor catolice din Velența am aflat în luna trecută 23 de copile greco-orientale și grecocatolice, după naștere românce. A trebuit să le scot cu teroarea, pentrucă ordonanțele anterioare n'au avut efect. Iată, care-i starea de spirit la noi!

Scăzând frecvența la școlile statului a trebuit în mod fatal să reducem și personalul didactic. Un ordin categoric dela minister ne îndruma să desconggestionăm școlile dela orașe, la cari se observă o aglomerație, un surplus de personal, și să detașăm pe cei de prisos în comunele rurale, unde este atâta nevoie de dascăli și unde analfabetismul este atât de înspăimântător.

Intreagă operația aceasta, care știam că va pricinui dureri, am făcut-o cu grijă și cu chibzuială, de comun acord cu directorii școlilor. S'a ajuns la rezultatul, că în Oradia-mare *10 învățători maghiari și 5 români sunt de prisos*. În lipsă de catedră aceștia trebuie detașați la sate. Ministerul a aprobat fără schimbare detașarea acelor, pe cari a căzut soarta.

Știți ce a urmat? *Nici unul n'a voit să se supună ordinului*. Toți au refuzat să-și ocupe noul post. În loc să plece la datorie, unii au luat calea Bucureștilor, alții drumul Clujului și toți împreună au început să bată la ușile anumitor fruntași, cerșind protecție.

Și ne-am trezit deodată la biroul Revizoratului cu o adevărată procesiune de protectori și salvatori de toate neamurile. Unii cer să facem excepție, alții apelează la sentimente umanitare, alții insistă, se revoltă și amenință cu ministerul. În acelaș timp telefonul sbârânie, un prieten intervine și el, stăruind să ne convingă pe un ton dulceag, că... vezi dumniata, față de minorități trebuie să procedăm cu fineță și indulgență, să nu imităm gesturile lor... etc. Ca și când aici ar fi vorba de minorități colective, iar nu

de simplii funcționari ai statului, cari pentru motivul că nu sunt Români nu pot avea dreptul la un tratament privilegiat

Urmează apoi câte-o întrebare dela minister: arătați motivele, pentru cari a fost detașată domnișoara cutare. Evident, o altă mână, care a mișcat. În toate cazurile și la toate solicitările suntem gata, firește, să răspundem și să umplem câteva pagini, desvălind toată bogăția de motive și argumente, cari ne stau la îndemână. În principiu toți ne dau dreptate, în fond toți recunosc, că trebuie să ținem cont de marile necesități școlare. Totuși ni-se cere ca „numai de data asta” să revocăm ordonanța [aprobată de minister, să mai lășăm la pustia interesele școalelor și să facem hatârul protejatului. Firește, apelurile călduroase la „cunoscuta bunăvoință și la mult apreciată mea nobleță de inimă” — sunt la ordinea zilei. Școala? În ochii acestor personaje, ea pare a fi doar o sdreanță de trenă, pe care eu am s'o port după placul și interesul altora, — iar nu după cum îmi dictează datoria. Vă întreb; unde s'a mai pomenit așa ceva pân' acum? Care dascăl a îndrăsnit în trecut s'alerge la avocați, ca să eludeze pe căi laturalnice dispozițiile autorității sale superioare?

Dar, dacă totul s'ar mărgini la aceste practici, în parte consfințite de morala vremilor tulburi de astăzi, n'am avea multe de spus. În definitiv omul este egoist și acest atribut îl împinge să-și apere interesele. Chestiunea este însă, că nu se recurge totdeauna la mijloace demne și onorabile. Aici zace buba, pe care trebuie să punem degetul. Expediente, la cari recurge unii dintre învățători nu mai sunt neobișnuite, ele sunt deadreptul urâte și detestabile. Stăm în fața unor adevărate fenomene de anarhie mentală. În loc de reclamații se fac denunțuri, în loc de argumente s'aruncă în cumpănă intrigi și calomnii. Cutare dascăl care mai ieri tremura ca varga în fața inspectorului maghiar, astăzi descoperen sine un „martir național” și pretinde ca „România mare” să-l scalde în lapte și miere. Cutare infirm, care mai ieri se făcea luntre și punte să dea probe de patriotism ireproșabil, astăzi se afisează de „exponent” al guvernului. Și, imediat ce a fost pus la locul său, pleacă cu pâra la minister, dând alarma, că guvernul, — care se razimă, vezi Doamne, pe umerii lui — este în primejdie... Cum vedeți, în loc să-și caute dreptatea, unii caută să târască chestiunea pe terenul politic, prezând, că prinde mai ușor. Aici începe adevărata păcătoșenie. S'a găsit unul, care a mers și mai departe și a avut temeritatea să pună pe hârtie însinuația, că eu perzecut pe dascălii români din Oradia și'n schimb favorizez pe Unguri, cari trec granița după plac și se reîntorc saturați de idei irredente, cu bani românești... Acest om știa, că atâtea institutoare maghiare sunt transferate și totuși... Iată, domniilor, unde am ajuns cu infamia și cu decadența morală! Iată în ce culoare sunt capabili anumiți „martiri” să mă prezinte pe mine, care — abstragând

de munca literară ce-o am la spate, — de 15 ani sunt trecut în conștiința publică a Ardealului, ca reprezentantul ideii și al conștiinții naționale.

Fac aceste constatări dureroase cu sufletul plin de disgust. Și dacă nu insist asupra lor mai pe larg este, că bunul meu simț refuză să caracterizeze a-este apucături amorale.

Sensibilitatea și egoismul exagerat al omului de azi, lipsa de respect față de legi și ordonanțe, le mai putem pune'n cărca așa numitei „psichoze a războiului”. Dar mârșăvia omenească este în funcție de educație și de caracter. Și nu există motiv de supărare, care să îndreptătească pe cineva de a-și bate joc de ceea ce se chiamă cinste și omenie.

Mă mulțumesc să desvălesc deocamdată aceste procedee urâte, pe cari nu le pot numi mai simplu decât: *moravuri păcătoase*. Aceste moravuri trebuie să fie cunoscute, pentruca să preocupe pe toți, cei cari poartă la inimă viitorul școalei. Pentru că ele au darul de a infecta un organism, până ieri sănătos, și de a răspândi în viața școlară o atmosferă sufocantă de anarhie și distrămăre.

A munci într'o asemenea atmosferă natural, că nu este o plăcere. Nu poate fi mai ales pentru omul, care are un sentiment de demnitate, un program și un ideal de viață. A deținea astfel un oficiu public începe să devină o tortură.

Irelevant de moravurile celor răi și neînțelegători și răzimați numai pe sentimentul normal al răspunderii, vom continua să ne facem datoria. Calomniatorii sunt liberi să-și urmeze hâdoasa lor meserie.

Gh. Tulbure.

Probleme culturale.*)

Școala primară e singurul așezământ de cultură și educație, pus la îndemâna masselor populare.

Copiii sunt ținuți însă în ea, 4—5 ani, și la o vârstă timpurie, când cunoștințele ce și le însușesc, și influența educativă a ei se pierd repede deci oricât de rodnic ar lucra, școala primară nu poate fi indestulătoare, pentru lumnarea și educarea masselor populare, fiindcă n'are timpul necesar să prefacă spritul, sentimentele și moravurile, și să formeze deprinderi bune și statornice, cari să rămână perțiu toată vieța.

Pentru ca școala elementară să poată satisface cerințele unui Stat modern, e necesar ca rezultatele învățământului primar să fie întărite prin opere, care să continue, să susțină și să completeze efectele școlari, după părăsirea ei.

*) Ca complectare a articolului nostru referitor la activitatea extrascolară a învățătorilor, publicat în numărul 1. al revistei noastre, publicăm în extras circulara Nr. 9818/922 a Ministerului Instrucțiunii.

Noi nu avem încă numărul trebuitor de școli primare, pentru populația noastră, și în fiecare an rămâne aproape jumătate din copiii de școală, cari nu se pot folosi de binefacerile învățământului; de altă parte, alți copii reușesc să se sustragă după un an sau doi de la școală, ca să sporească numărul neștiutorilor de carte. Astfel suntem nevoiți să organizăm o instituție, care să dea știință de carte celor cari au trecut vârsta frecventării obligatorii a școlii primare.

Lărgirea hotarelor țării până la marginile etnice ale neamului, ne-a creat situații noi, cari ne impun o muncă intensă pentru consolidarea câștigului, cu sacrificiul celor mai buni fii ai lui și desăvârșirea unirii sufieștești.

Casa Școlilor și a Culturii Poporului, se adresează tuturor acelorora, cari au o puțință cât de mică, de a contribui la această acțiune, să dea concursul lor de muncă și pricepere, fără tocmeală, fără șovăire.

Toate bunele voințe, toate inițiativele să-și concentreze puterile de muncă, pentru răspândirea culturii, și îndrumarea morală a poporului.

În special corpul didactic și preoțimea, prin numărul cel mare al membrilor lor, prin cultura și pregătirea lor tocmai în direcția instruirii maselor, prin natura misiunii lor, care îi pune în contact neînterupt cu poporul, și prin faptul că sunt răspândiți pe toată întinderea țării, până în unghiurile cele mai depărtate, sunt cei dintr-un factori, chemați să ia parte activă la această operă de înaintare a poporului prin cultură. Această operă trebuie să înceapă din școală. Să creăm în jurul școlii, o serie de organizațiuni, cari să dea puțință celor mai săraci, celor mai obscuri, celor desmoșteniți să se înalțe, prin învățatură.

Această ridicare culturală a poporului se poate obține:

Prin cantine școlare și organizațiile de ajutorare cu cărți, îmbrăcăminte și încălzăminte, dăm copiilor mulțimii, mijloace de a se ridica și a deveni cât mai foloșitori societății și Statului.

Prin casele de economie școlară, ea va obișnui pe copii să aplice maximele, povețele, îndemnul la cruțare și prevedere, care rămân sterpe, fără deprinderea de a traduce în faptă, economia.

În mijlocul risipi de astăzi, școala se va sili să deprindă pe copii cu economia și folosirea înțeleaptă a banului.

Altă serie de organizațiuni, trebuie să ajute familia și pe învățători, să îndrumeze pe copii la bine, să-i ferească de ispitele strădel, de influențele rele, făcându-i să se petreacă timpul liber într-un mediu potrivit bunei creșteri. Să punem la îndemna familiilor căminele școlare, prin care copiii muncitorilor din fabrici sunt reținuți la școală, după orele de clasă, sau aduși în zilele de duminică și sâmbă

tori sub privegherea unui comitet de patronaj și azilurile de vară, la sate, unde copiii de plugari sunt supravegheați până seara, la întoarcerea părinților de la munca câmpului.

Societățile de ajutor mutual între școlari, de ocrotire a celor mici și slabi, de ocrotire a animalelor, etc. vor îndruma pe copii, spre cultura și morala socială.

Excursiunile școlare vor da copiilor ocaziunea să și întărească trupul, să-i pună în contact direct cu lucrurile, cu fenomenele și viața reală, și să contribuie la formarea voinței.

Bibliotecile școlare cu cărți atrăgătoare, vor completa cunoștințele căpătate în clasă, și vor ocupa pe copil în chip plăcut, în orele lor libere.

Cursurile de adulți, pentru neștiutorii de carte și pentru cei cari n'au terminat școala primară, trebuie să devină pretutindeni, dar mai ales acolo unde neștiința e mai întinsă, auxiliarele școlii de toate zilele, spre a învăța pe tineri, pe adulți și pe copiii cari n'au loc în școli, mecanismul scrierii și citirii, și să-i facă destoinici de a se cultiva singuri, prin lecturi folositoare. Ele vor continua prin cursuri de perfecționare în meserii, pentru plugari și meseriași, spre a forma lucrători îndemnați și cetățeni luminați iubitori de ordine și țară.

Bibliotecile populare, instalate deosebit, sau ca o completare a bibliotecilor școlare, trebuie să devină locul de întâlnire al tineretului și al adulților, cari vor găsi în cărțile lor îndrumări la bine, învățături pentru o bună lucrare a câmpului; în sala de bibliotecă, va fi așezată o masă cu ziare și reviste, călimară, cerneală și hârtie, cu cari cetitorii își vor putea scrie o scrisoare, nota o învățatură etc.

Corpului didactic i se va da puțință să și lărgască cultură generală, și să se pună în curent cu noile idei ale pedagogiei prin bibliotecile pedagogice județene.

Să dăm o nouă viață Cercurilor culturale la sate și conferențelor lunare la orașe, prin conferințe instructive și moralizatoare, combaterea unor vicii și prejudeții, prin recitări, teatru școlar și popular, coruri, jocuri pentru educația națională și artistică, reprezentări cinematografice, proiecții luminoase, excursii, vizitarea muzeelor etc.

Zilele mari ale neamului vor fi sărbătorite cu toată măreția cuvenită.

Pentru ridicarea stării materiale, pentru îmbunătățirea sistemelor de cultură a pământului și pentru crearea de noi izvoare de bogăție, se vor organiza cursuri de iarnă și de vară, în care sătenii să învețe unele meserii, cu care să se ocupe în timpul când munca câmpului îi lasă liberi. Vara pot învăța albinăritul, altoitul, și fetele, sericicultura.

Opera, la care corpul didactic este chemat să lucreze, e vastă și grea. Ea se manifestă în forme atât de variate, că realizarea programului schițat mai

sus, întrece puterile chiar ale unei grupări, nu numai ale unui singur om. Fiecare să cerceteze însă, ce e mai necesar populațiunii în mijlocul căreia trăiește și să înceapă îndată lucrarea.

Din armonizarea silințelor tuturor, se va săvârși opera de înaintare a poporului în toate direcțiunile.

Casa Școalelor și a Culturii poporului va fi la rândul său, conducătoarea și sprijinitoarea tuturor silințelor pentru opera de ridicare morală și culturală. Ea va tipări cărți, broșuri, conferențe, plese de teatru, repertor de cântece și coruri, statute tip, pe care le va pune la îndemâna tuturor; va împrumuta filme cinematografice și diapozitive; va contribui la îmbogățirea bibliotecilor școlare și populare.

Pentru aducerea la îndeplinire a programului, de mai sus, secția culturală a Casei Școalelor vă va da îndrumările necesare.

Nu numai din coordonarea activității tuturor, a celor de sus cu a celor de jos, se va înfăptui opera de înaintare culturală, renaștere morală și întărire a țării.

Țara așteaptă de la noi în momentul defață, ca aceea ce trebuie făcut pentru ridicarea culturală a poporului, să se traducă în faptă și ca toți factorii chemați la această mare operă de ridicare a neamului să depună toată munca, toată energia și toată inteligența lor, pentru înfăptuirea ei.

Ministru, Dr. C. Angelescu.
Administrator, M. Popescu.

Importanța personalității profesorului.

Această verigă din lanțul de indivizi cu care are legături comune, a contopit într'un tot de o natură deosebită, a dat o formă nouă unor elemente vechi. Ea are acel ascendent asupra celorlalți, care o face să se impună cu mai multă țărle.

Celace face o personalitate, spre deosebire de un individ, e tocmai această notă particulară prin care ea isbutește să se afirme. Iată deci în slăvirea lor, e tocmai oglinda pe care sufletul celorlalți o lasă să cadă asupra sufletului ei. În societate, care e o alcătuire de indivizi ce au un scop comun personalitățile joacă rolul de frunte. Ele sunt acele cari dau înfăptuirea ideii. O societate nu ar putea exista, dacă nu ar exista personalități cari să pună în practică ideile ce se agită în sânul ei. Iată ce este o personalitate pentru societate. Ce este pentru ceilalți indivizi? Când noi zicem așa a zis cutare om mare, simțim admirație; dar când zicem așa a făcut cutare om mare, atunci se naște în noi și dorința de a face așa cum a făcut omul mare. Faptele lui, nu cunoștințele lui ne sunt nouă modele de imitat și mari sunt toți acei ce știu să se impue în bine, iar cel mai mare om nu se poate impune prin nimic dacă nu a găsit o cale frumoasă de a și înfăptui

idelle safe. Iată ce era necesar să se știe despre raportul și rolul unei personalități între ceilalți indivizi.

Pe tot cuprinsul țării se ridică personalități să le cunoaștem și să-le prețuim, să căutăm noi, fiecare o personalitate. Și nu putem fi noi dacă nu știm să prețuim pe alții. Orice om care aduce cult celor mari, înseamnă că-l înțelege și se apropie de el. Profesorul e cel care poate să înțeleagă mai bine pe alții în fața lui se perindă atâtea figuri frumoase, atâtea valori de seamă. E un entuziasm care se naște atunci, când îl cunoști; îl povețuești dorești, să fi ca el. Aproptăți ce e bun și curat, ce e mare și frumos, și veți dobândi lumină și putere din surplusul lor, care se răsfrânge și asupra celor ce-l înțeleg. Pe acești mari oameni să-i avem de model și să căutăm la rândul nostru să fim modelul care să se impue altora. Așa vom isbuși să fim și noi transformatori și îndrumători de suflete. Și acela care a ridicat un suflet, a creat o generație mai fericită. Și pe cât e de ușor a crea, e tot atât de ușor a distruge. Să nu distrugem ci să creăm. Să avem în vedere școala noastră lipsită de oameni care să o îndrumeze, și să ne punem toate silințele spre acest scop, îndrumarea ei pe calea frumoasă.

Acela este profesorul adevărat ce a pus această problemă și a căutat să-i răspundă el singur. A dovedit prin aceasta că e conștient de rolul său.

Am arătat în alte rânduri rolul profesorului în clasă. Nu voi mai insista. Nu am să mă opresc decât un moment asupra unei alte idei, dacă este bine ca un profesor să se afirme prin cultură și suflet numai în societate și în clasă să aibă o înfățișare contrară? Nu cred că se poate concepe ca un profesor care are o valoare bine afirmată în afară de școală, în fața copiilor să fie altul. Eu nu pot concepe niciodată acest lucru. A pune această întrebare, este a răspunde dela început negativ. În fața copiilor tăi, tu trebuie să dai, după cum am arătat, o potențialitate tuturor valorilor tale sufletești. În fața copiilor să fi mai bun, mai drept, mai consecvent, mai desbrăcat de orice patimă care te stăpânește, în sfârșit să fi omul desăvârșit.

Gândește-te că în fața lor tu prețuești atât de mult! Gândește-te că tu ești acela care dai tot. De la tine se așteaptă binele, scăparea. Gândește-te la atâția copii cari vin din familii unde numai răul, uratul și-a fost orice exemplu; vin din medii unde se da ca pilde tocmai părțile cele mai dezonorante ale vieții, unde nu au pe ce să și pună ochii spre a exclama în bucuria și naivitatea lor copilărească: „Aceasta e frumos! ori acest lucru e bun, să-l fac și eu!” Dacă în timpul cât sunt la școală nu vor avea ocazia să aibă astfel de exemple puternice, ori, atunci când le vor găsi? Când se vor mișca și ei de ceva mare și curat?

Nu nesocotești nici una din călătoriile ce le aveți! Nu le nesocotești pentru dragul miilor de copii ce

vă sunt încredințați Fiți pentru ei ceea ce nu pot să fie alții! Indreptați-le pașii, luminați-le calea cu puterea strălucirii ce o aveți! Ocrotiți-i cu vorba, deprindeți-i prin faptele ce le dați de model și cu deprinderi, și nu neglijați nici o ocazie unde vorba gestul ori actele Dv., pot să le fie cauze de bine! Mai am de adăogat următoarele. Vă amintiți că am exprimat odăiă părerea că celor ce sunt în stare să comită un act rău, să li-se deie libertatea să-l săvârșească, spre a-i cunoaște, și a putea în modul acesta să-l îndreptăm. Reviți acum din nou asupra acestei chestiuni și zic: Nu fiți tirani cu atitudinea Dtra prea severă. Îngăduți-le orice; când vedeți că greșesc opriți-i să nu mai greșiască. Atunci își vor seamă de ce au greșit, vor pune întrebări, vor vedea ce e rău în fapta lor și se vor căzni să nu mai greșiască pe viitor.

Să se știe că cel mai mare învățător a fost întâi ucenic. Rămâne dela arta maestrului să-l faci lucrător ori învățător bun sau mai puțin bun.

Un singur lucru mai rămâne de lămurit acum, după ce am arătat însemnătatea personalității profesorului; cât poate obține prin ea? Poate să facă tot, poate face în parte numai? E foarte greu de răspuns la această chestiune când ne gândim că nu ai puțință să-ți controlezi răspunsul. Avem câteva personalități pentru profesori, dar nu avem atât de multe ca să vedem ce au eșit din elevii lor. De altă parte, nu putem controla toți elevii cari părăsesc școala. Nu știm iarăși câți dintre ei au fost influențați numai de profesor sau au avut și alte influențe din afară. Ar fi interesant de știut acest lucru, căci atunci s'ar putea demonstra prin date exacte însemnătatea personalității profesorului în școală. Până atunci însă, ne mulțumim cu aprecieri aproximative. Ceea ce rămâne stabilit, e faptul că nu e decât o binefacere pentru un copil un profesor de seamă, care să știe să se afirme,

Ceea ce iarăși nu suferă contradicție e alt fapt, că cea mai mare putere și poate și cea mai covârșitoare influență e tot profesorul, căci deși timpul care îl petrece copilul în școală e atât de scurt, totuși dat fiind faptul că profesorul apare ca o autoritate, atunci el are mai multe șanse să se impună decât ceilalți membri din familie copilului. Ca o ilustrare a acestora, e destul să ne gândim la marii profesori, ca Socrate, Platon, Aristot și alții, cari au avut o influență atât de puternică asupra contemporanilor săi. Ei au înălțat prin autoritatea persoanei lor toate celelalte influențe.

E însă de ajuns numai personalitatea profesorului? Nu mai are la nevoie de alt sprijin? Cine i oferă acest sprijin? Nu e greu de înțeles că personalitatea fără puterea de atracție care să se exercite asupra elevilor, nu se poate impune. Ceea ce face ca profesorul să covârșiască cu persoana sa întreagă ființa a copilului, e dragostea pe care o deșteaptă

în sufletul său, acea dragoste care face ca respectul să nu fie prea sever, prea rece, și care dă în același timp și respectului un sprijin, căci nu se poate înlege dragoste fără respect. Cu aceasta am terminat această chestiune.

Imi dați voe acum, să trec la o altă idee în legătură cu cele spuse. Ce este de făcut la noi, unde nu avem măcar un corp didactic suficient, suficient ca număr și ca pregătire. Putem cere noi atât de mult pentru școlile și mai ales pentru țara noastră, care abia acum începe să se ridice din umilința în care a trăit atâtea secole?

Nu mă gândesc nici eu la ceea ce am pus ca ideal, pentru un moment nu vreau ca alergând după niște idealuri prea înalte să nu putem realiza nimic. Puteți însă răspunde ceea ce credeți că s'ar putea face în această privință?

Sunt sigură că fiecare aveți un răspuns mai apropiat și mai potrivit. Eu nu am decât unul singur. Să căutăm să prețuim valorile ce le avem, să le prețuim și să le potențăm. Să nu fim indiferenți de toate bunurile noastre moștenite sau avute prin noi, căci e păcatul cel mai mare când risipiți o bogăție pe care nu ai avut puterea să o crezi.

Mă gândesc la tot ce am primit, la tot ce am avut dela natura pământului nostru, la toate comorile pe care le găsim în tot ce ne aparține nouă ca Români. Mă gândesc la acea bogăție de calități, pe care le are neamul nostru; ele sunt siguranța cea mai mare că nu se poate lăsa nepotențiate ceea ce s'a păstrat în s'are latentă în atâtea sute de ani. Acele calități avem noi datorita să le valorificăm. Noi trebuie să le facem să străluciască. Să punem pe fruntea numelui de român cea mai frumoasă aureolă, cununa cea mai prețioasă ce poate exista.

Pe pământul unde s'a ridicat o civilizație străină, în țara unde atâtea alții au găsit mijloc de înflorire, nu trebuie ca noi să tânjim în întuneric și în sărăcie. Să lucrăm, să lucrăm conștient, să punem în serviciul țării noastre tot ce avem mai de preț, să punem sufletul nostru, să punem viața noastră.

Să ridicăm țara aceasta care a suferit, să ridicăm mai ales poporul care a purtat jugul atât de greu al unei asupriri streine, să ridicăm numele strămoșilor noștri, cari ne-au adus aci prin lupte, prin prețul vieții lor. Acest nume, e cea mai sfântă moștenire ce o avem. Acela care nu o are, acela se poate numi sărac. Noi avem cu ce ne mândri, dar trebuie să fim vrednici de tot ce avem. Nu e glorie când poți să moștenești mult, e glorie când poți să sporești moștenirea.

Nu voesc a mă pierde în exclamații. Am dorit să deschid o perspectivă nouă, o idee care o aveți cu toții, dar care e în stare latentă. Discuția e un mijloc de a se produce scântei din idelle ce se întâlnesc.

Zile istorice memorabile.

Precum fiecare popor cu putere de viață și cu patria lui proprie, așa și poporul român are în istoria sa zile memorabile, zile de fapte mari și glorioase cari merită a fi păstrate în memoria urmașilor pentru ca acestia să cunoască și să deprindă virtuțile străbune.

Să ne aducem aminte de faptele mărețe și de glorie ale străbunilor noștri, să ne aducem aminte de ele la toată ocaziunea și cu deosebire în timpul de față, să ne însuflețim de virtuțile lor și să învățăm a lupta și a muri pentru patrie.

Să ne uităm în privința aceasta la alte popoare, vom vedea că cu ocaziunea serbării zilelor memorabile din istoria lor fac un cult formal ce-l estind chiar și asupra bărbaților lor mai aleși, asupra eroilor lor de spadă, știință, artă ect. Mai mult: doi pedagogi din Prusia Stiehl și Bock meraseră în privința aceasta și mai departe și cerură că învățământul din Istoria patriei să se grupeze cu totul pe lângă zilele istorice mai memorabile:

Ideia fundamentală pentru propunerea istoriei în acest mod e: Biserica își are anul său bisericesc cu sărbătorile sale bisericesti și fiecare sărbătoare își are istoria sa proprie. În mod analog să serbeze și școala în anul său școlastic sărbători naționale tratând cu ocaziunea acestora istorioare naționale cari în totalitatea lor să compună un evanghelium național.

Ce atinge momentul serbării zilelor memorabile istorice, avem să facem elevilor istorii mici din istoria mare, descriind viața persoanelor însemnate cari au produs mișcări memorabile în istorie și reprezintă epoca în care au trăit. Fiecare biografie ca unitate metodică trebuie să cuprindă în sine starea și originea persoanei respective: timpul în care au trăit și locul în care s'au petrecut evenimentele. Astfel cunoscând elevii faptele persoanelor istorice și văzând totodată și consecvențele acelor, prin cele nobile se vor însufleți și se vor îndemna a le imita, iar pe cele nenobile le vor încunjura.

Una din multe alte zile istorice memorabile e și ziua de 15 Octombrie 1922 când s'a încoronat ca rege a României Mare Majestatea Sa Regele Ferdinand I. și Regina Maria în Alba-Iulia. Aceasta sfântă sărbătoare, cu drept cuvânt o putem numi sărbătoarea sărbătorilor scrise pe paginile istoriei neamului românesc. Prin aceasta sfântă sărbătoare lacrimile de suferințe de sute de ani dearândul ale neamului românesc s'au prefăcut în lacrimi de bucurie, deci cuvine-se ca această zi atât de însemnată să fie pusă între zilele istorice memorabile ale neamului nostru românesc, iară Alba-Iulia să fie consacrată pe veci ca cea mai însemnată cetate a românismului. Biografia persoanelor Majestații Sale Regelui nostru Ferdinand I. și Reginei Maria de pe timpul războiului nu de mult trecut, ne dau un material de istorie națională foarte bogat.

Știm că Gloriosul nostru Rege a urcat tronul chiar în timpul cel mai critic, adevă trebuia să aleagă între

două căi. Una era cea dictată de legături de neam, care putea să-l închine către puterile centrale, iar cealaltă dictată de idealul nostru de a scăpa de sub Stăpânirea străină și de a ne uni cu România mamă. Gloriosul nostru Rege a avut tăria sufletească și a rupt legăturile de neam înbrățișind idealul neamului românesc și făcându-se cel m. mare român.

Intrat în războiu contra puterilor centrale s'a făcut părtaș de toate greutățile, de toate amărăciunile poporului Său trecând prin cele mai teribile dureri. Nu și-a pierdut însă niciodată tăria sufletească și speranța în învingerea finală. Caracterul tare și nestrămutat a Regelui nostru; curajul mare și bunătatea inimei Reginei noastre a altoit și în armată aceleași simțuri în urma cărora apoi a săcerat cele mai multe învingeri glorioase așa că iată-ne cu cele mai îndepărtate visuri îndeplinite, căci România cuprinde în granițele sale mai pe toți Români delă Nistru și până la Tisa.

Vedem deci, că perechea Regală poate servi ca icoană de abnegațiune pentru orice om și puși în această lumină înaintea școlărilor nimeni nu poate trage la îndoială efectul impresiei asupra lor.

Fiecare din noi știe foarte bine, că prin predarea în mod potrivit a momentelor istorice simțul patriotic se desvoltă în mod firesc și de desvoltarea acestuia noi, aști din aceste părți avem mare nevoie. Istoria neamului românesc noi nu am cunoscut-o și în special nu o am putut face cunoscută, poporului și păcătuește în contra sa și neamului său fiecare învățător, care nu se va folosi de toate ocaziunile ca această istorie plină de evenimente mari și plină de sbuciumări să o facă cunoscută acestui popor, cari încă nu-și dă seamă de importanța evenimentelor prin cari a trecut.

Meletiu Suciu

PARTEA OFICIALĂ.

I.

Nr. 2590—922.

Circular

Tuturor învățătorilor delă școalele primare din județul Bihor.

Pentru a aduce la cunoștință celor interesați vi se comunică ordinul Directoratului instrucțiunii Nr. 28887—922 VI. că, în urma reclamațiunilor mai multor părinți, cari inscriu copii la școalele normale, Ministerul se vede nevoit a dispune să li se aducă la cunoștință acestor părinți, că după normele stabilite nu pot fi primiți elevi în școalele normale decât în baza unui examen și în limitele locurilor vacante. Locurile vacante se dau prin concurs. Elevii neresușiți la examen sau respinși fie la examinarea medicală, fie la cercetarea aptitudinii muzicale, nu pot cere și Ministerul nu e dator sa le plătească cheltuelile de drum, nici lor nici părinților lor.

Oradia-mare, la 9 Noemvrie 1922.

II.

Nr. 2548—1922.

Circular**Către întreg corpul didactic primar și profesional din județul Bihor.**

Pentru folosința școalelor s-a tipărit o Hartă murală a României Mari, întocmită de inspectorul general I. Ghița și institutorul Bratu.

Această hartă este executată în culori și în condițiuni tehnice ireproșabile.

Școalele noastre sunt cu totul lipsite de o hartă bună a României întregite și această lipsă se resfrânge foarte regretabil asupra învățământului geografic, care tocmai acum trebuie să imprime elevilor cunoștința despre mărirea teritorială a patriei și dragostea pentru țara întregită.

Veți interveni pe lângă comitetele școlare, indemnându-le să cumpere din aceste hărți, cari se pot cumpara dela Cartea Românească S. A. București cu prețul de Lei 40.

Oradia-mare, la 3 Noemvrie 1922.

III.

Nr. 2589—922.

Aviz pentru învățători.

Se atrage atenția învățătorilor dela școlile cu limba de propunere maghiară și al corpului didactic dela școalele conf. minoritare că manualul de constituție (Alkotmánytan és jogi ismeretek), scris de Dr. Gh. Ioanovici, care dă directive temeinice învățătorilor minoritari în privința predăii constituției în școlile primare.

Manualul acesta precum și manualele autorului de gramatică și de conversație prin ordinul Directoratului instrucțiunii Nr. 9000—922 VI. sunt manuale obligatoare pentru examenul de echivalare a învățătorilor.

Oradia-Mare, la 9 Noemvrie 1922.

Revizor școlar.**INFORMAȚIUNI.**

Instrucția religioasă la bapțiști. In „Școala Bănățeană” cetim, că Ministerul instrucțiunii cu ordinul Nr. 65115-1922 lasă libertate bapțiștilor cu privire la instrucțiunea religioasă. Aceasta se va face de un reprezentant al lor, care are dreptul să dea notă de clasificare din studiul religiunii.

Ținem să observăm, că la Revizoratul nostru nu a sosit nici un fel de ordin, în acest sens, deci învățătorii noștri nu vor lua nici o dispoziție în această privință.

Leafa pe Noemvrie s'a încuviințat și chitanțele s'au trimis la perceptoratele respective. Luând în considerare că pentru a se putea ridica sporul nou de scumpete se recere o muncă mai îndelungată, pe Noemvrie s'a so-

cotit numai leafa veche, urmând ca ulterior să se achite diferența pe Octomvrie și Noemvrie.

In informația din nrul trecut s'a strecurat o greșală, întrucât sporul familiar nu se compete după soție, ci numai după copii. Astfel după un copil sporul e de 100 lei lunar, 150 după 2 și 250 după 3 și mai mulți.

Legea spune, că acest spor se compete numai după copii legitimi și cari stau în întreținerea părinților. Cei cari câștigă independent nu primesc acest spor.

Dnii învățători sunt rugați a raporta revizoratului școlar toate schimbările ce au obvenit în familiile lor (nașteri, căsătorii, decedări) pentruca sporul familiar să se facă exact, — cu atât mai vârtos, că eventualele schimbări ce vor veni la cunoștința revizoratului pe altă cale vor avea ca urmare nu numai restituirea pagubelor cauzate, dar și procedură disciplinară.

Răsplata muncii. Directoratul general din Cluj al Ministerului instrucțiunii a premiat pe dnii Iuliu Muth director cu Lei 500, Pop Emil subdirector, Petraș Ioan inst. și d-șoara Man cu câte 300 lei, pentru activitatea și munca conștientioasă în școală. Toți dela școala de ucenici meseriași din Oradia-mare.

Li felicităm și dorim, că ei să servească de exemplu și ca știri de felul acesteia să putem înregistra cât de multe despre învățătorii noștri harnici.

Carnete sosite la Revizorat. Să aduce la cunoștința On. corp. didactic, că la Revizoratul șc. au sosit cărnetele de călătorie a următorilor învățători și soții de învățători: Ardelean Gheorghiu, Sz.lágyi Rozalia Kuczik, Csoma Stefan, Lițiu Ioan, Sabău Simion, Pleș Gheorghiu, Negrean Gavril și următoarelor dne soții de învățători: dna Elena Fogaș, Man Gavril, Mann Ioan, Pap Dimitrie, Fășie Gheorghiu, Hoblea Gavril, Igna Avram, Neagrău Iosif, Campean Nicolau, Pap Iosif, Lăpușan Ioan, Popovici Gheorghiu, Oșorhan Teodor, Pop Ilie, Oltean Petru, Venter Iustin, Cosma Gavril.

Aviz! Învățătorii sunt rugați, ca să-și ridice leafa lunară pe baza chitanțelor trimise la perceptorate în fiecare lună, pentrucă dacă nu se ridică în termen de 2 luni, se face venit la stat și trebuie reordonanțat.

CĂRȚI ȘI REVISTE.

„Școala Bănățeană” anul I. numărul 1. din 1 Noemvrie c. Organul asociației învățătorilor din Caraș-Severin, redactor Pavel Jumanca. Noul confrate se prezintă bine ca formă și ca fond.

Articoli scriși cu multă abilitate de dnii Ion Mărilă rev. școl., Pavel Jumanca și Gheorghe Neamțu.

Programul? Ce poate fi programul unei reviste cu pretenții modeste, redactată de oameni modești, dar cu inimă pentru tot aceia ce se numește școala românească?

Îl publicăm în rezumat, pentrucă este identic cu

al nostru și este isvorit din aceeași dragoste de școală, de muncă și să-i zicem, de breaslă: „Răsleți dealungul văilor și între munți, izolați unii de alții, avem nevoie de o legătură între noi, de un mijloc, prin care să comunicăm unii cu alții, să ne spunem păsurile, să ne mângăem reciproc și să ne închegăm rândurile într-o acțiune comună“.

Și ne prinde mai mult următoarele cuvinte:

Mai avem atâtea dureri de lecut și în corpul nostru. Lumea aceasta de azi cu toată misiunea noastră așa de nobilă și așa de cinstită este dedată să ne privească de sus, cu dispreț chiar, pentru sărăcia noastră proverbială, pentru modestia îmbrăcăminte noastre. În lumea multor norocitori ai vremilor suntem tot acei vechi dascăli amăriți, cari tânjeau o viață întreagă din fărîmăturile rămase dela masa altora și cari se stâneau luminând pe alții și pieriau arătând altora calea vieții și bunurile pământului.

Și dacă acum, după lungă obidă și grele jertfe am putut ajunge, ca unii oameni din lumea mare, să ne dea mai multă considerație s'au sculat destui, cari să ne lovească și cari să strige în gura mare, că... să nu ni-se dea nimic, că nu ni-se cuvine.

Vrem să convingem societatea omenească de folosul, ce-l aducem prin osteneala noastră acestei societăți. Vrem să ne apărăm contra loviturilor, ce ni-se dau din atâtea părți. Vrem să dovedim, că prin educația, ce o dăm generațiilor, ce trec peste pragul școlii, suntem garanța ordinii, moralei și puterii de viață a societății.

Nu avem pretenziunea, că venim cu reforme, că vom aduce teorii nouă în știința pedagogică. Vom scruta sufletul nostru în care se găsește experiența unei munci de ani grei, vom analiza viața reală a societății omenești de astăzi cu toate nevoile cu toate greutatele sale, așa cum se prezintă ea în realitate și din necesitățile acestea de viață om scoate învățăminte pentru educația, ce trebuie s'o dăm omului de mâne, ca el să fie folositor neamului, gliei sale strămoșești și lui însuși. Învățămintele trase din înțeleștarea nebună a neamurilor pământului, din care încă nu suntem bine ieșiți le vom cerne, le vom vântura și vom alege, ce e bun pentru ca individul singuratic și prin el societatea omenească să câștige aceea, ce-i trebuie, ca să trăiască bine aci pe pământ, unde Dumnezeu l-a așezat. Vom munci ca școala să devie școala vremii, școala realității.

Vom căuta să ieșim din robia valurilor politice, vom combate cu tărie amestecul luptelor de partid în școală și vom căuta să ferim învățătoria de a deveni agenți politici ai tuturor ambițioșilor. Învățătorul va trebui să rămână al școlii și în politică să se amestece după convingerile sale cinstite de cetățean al patriei, garantate de legile și așezămintele țării, iar nici decum ca agent silit.

Vrem să fim stăpâni pe munca noastră pe noi

înșine și soarta noastră să nu atârne de buna dispoziție a unuia sau altuia.

Iată un program frumos! Pentru realizarea lui nimic mai mult decât consolidarea corpului didactic și cunoașterea marelui rol, ce-l are în grelele vremuri de azi, când adevărata consolidare a țării și unirea sufletelor se poate face numai și numai prin școală.

Dorim noului confrate spor la muncă și realizarea aceluiași ideal, cu care am pornit și noi. Și dorim în special, ca colegii grupați în jurul „Școlii Bănățene“ să fie mai bine înțeleși, decât cum am fost noi, din partea unora, foarte puțin ide altcum.

Dna Sanda I. Mateiu scoate revista periodică feminină „Lumina Femeii“ Cluj, strada Regina Maria Nr. 51 costul abonamentului 80 Lei, anual.

Cum această revistă unică în Transilvania, umple un gol în literatura noastră beletristică făcând o sănătoasă educație femeilor noastre și reliefând feminismul într-o formă atât de simpatică, o recomandăm corpului didactic cu toată căldura. Indemnăm învățătorii și cu deosebire învățătoarele și conducătoarele de grădini a se abona la revista „Lumina Femeii“.

Soțiile învățătorilor noștri încă vor profita mult în timpurile de azi ceînd această revistă feminină.

Abonamentele se vor anunța la Revizoratul școlar.

A APĂRUT!

LA CARTEA
ROMANEASCĂ
INDICIOSANMĂRTIN

CARNETUL ȘCOLAR
PENTRU ȘCOALELE PRIMARE

PREȚUL 1 LEU

ACEST CARNET
SĂ GĂSEȘTE ȘI
ÎN LIMBA ROMÂNĂ-
MAGHIARĂ
ȘI COSTĂ 2 LEI

TOT AICI SE GĂSESC TOTFELIUL
DE TIPĂRITURI ȘCOLARE!

Cuprinsul.

1. Moravuri păcătoase	Gh. Tulbure
2. Probleme culturale	* * *
3. Importanța pers. prof.	E. Filipidescu
4. Zile istorice	M. Suci
5. Partea oficială	* * *
6. Informații	* * *
7. Cărți și reviste	* * *